

«ՊԱՏՄԱ-ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍԻ» 1976 թ.
ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՄԱՐՆԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

№ 1

ՍՄԿԿ XXV ՀԱՄԱԿՈՒՄԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀՈՒՅՍԻ ՏԱԿ.—Մ. Ա. Առաքելյան—ՍՄԿԿ-ի պայքարը խաղաղության և սոցիալական առաջադիմության համար: Ս. Հ. Ադունց—Հայկական ՍՍՀ ժողովրդական տնտեսությունը տասներորդ հնգամյակում: ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ.—Բ. Ա. Սարգսյան—Ալ. Մյասնիկյանի գրականագիտական ժառանգությունը: Է. Բ. Աղայան—Հրաշյա Աճառյան: Ա. Ս. Ղաբիբյան—Հ. Աճառյանի հայկական բարբառների ձևաբանական դասակարգման արժեքն ու նշանակությունը հայ բարբառագիտության զարգացման մեջ (ոուսերեն): Ս. Տ. Երեմյան—Մեծ Հայքի թագավորության բաժանումը սասանյան Իրանի և Հռոմեական կայսրության միջև (244—253 թթ.): Գ. Բ. Ջահուկյան—Հայաստանի լեզվի հինանատուիական ծագման վարկածը: Խ. Ա. Մուշեղյան—Հին և միջնադարյան Հայաստանում տարածված դրամների հիմնական խմբերը: Մ. Ս. Բանիկյան—Պատմական մատերիալիզմը որպես ընդհանուր սոցիոլոգիական տեսություն (ոուսերեն): Հ. Խ. Խալիփալյան (Մոսկվա)—Ավանդույթները և նորարարությունը Սովետական Հայաստանի ճարտարապետական փոքր ձևերի մեջ (ոուսերեն): ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Ե. Խաչատրյան—Բարբառների քննության Աճառյանի սկզբունքները (հնչյունաբանություն): Զ. Ա. Օհանյան—Ա. Բլոկի և Վ. Տերյանի պոեզիայի ընդհանրությունը (ոուսերեն): Ա. Ա. Սա-հինյան—Անտիկ դարաշրջանի քարակերտ թաղ Գառնիում: Ս. Գ. Պետրոսյան—Մերձսևանյան ցեղերի միությունը Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիս-արևելքում (մ. թ. ա. IV—V դդ.): Կ. Հ. Սուֆիասյան—«Անդրեաս Ագուլեցու վկայաբանությունը» և նրա հեղինակը: Է. Լ. Բա-նիկյան—Մարդերի ցեղը հին Հայաստանում (մ. թ. ա. V—մ. թ. I դդ.): Ս. Հ. Դեհչյան—Հոռի-բերդի ուշ բրոնզեդարյան մարտականքը: Յա. Ռ. Դաշկեիշ (Լվով)—Ուկրաինայի առաջին հայ տպագրիչ Հովհաննես Քարմատանյանցը (ոուսերեն): Ն. Գ. Սեզիբուրյան—Զվարթնոցի ուրարտա-կան արձանագրության մի հատվածի մեկնաբանության շուրջը (ոուսերեն): Ս. Բ. Հաբու-րյանյան—Արևի առասպելական կերպարը ճրագ-հանելուկում (ոուսերեն): ԲԱՆԱՎԵՃԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ.—Լ. Հ. Բաբայան—Սմբատ Սպարապետը և «Տարեգրքի» հեղինակի հարցը: Վ. Գ. Առաքելյան—Դասական և հետդասական գրաբարը: ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ.—Ա. Ղազինյան—Ներսես Մոկացի. Բանաստեղծություններ, աշխատասիրության մեջ՝ Ա. Գ. Դուրխանյանի: Ա. Կաժ-դան. Հ. Բարթիկյան—Կոստանդնուպոլսի պատրիարք Նիկողայոս I-ի թղթերը. հունարեն բնա-գիրը և անգլերեն թարգմանությունը Ռ. Զ. Հ. Զենկինդի և Լ. Զ. Վեստերինկի (ոուսերեն): ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ.—Մ. Աղայան—Պատմական գիտությունների XIV միջազգային կոնգրեսը: Ա. Շա-հինյան—Վայոց ձորի վիշապ-կոթողները: Ա. Կակովկին (Լենինգրադ)—Վ. Սուրենյանցի մի նկարը էրմիտաժում (ոուսերեն): ԼՐԱՏՈՒ.—Հ. Սիմոնյան—Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի տարեկան ընդհանուր ժողովը:

№ 2

ՍՄԿԿ XXV ՀԱՄԱԿՈՒՄԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀՈՒՅՍԻ ՏԱԿ.—Հ. Ռ. Սիմոնյան—ՍՄԿԿ XXV համագումարը և սովետական ժողովուրդների բարեկամության հետագա ամրապնդումը: Կ. Ա. Մանուկյան—ՍՄԿԿ XXV համագումարը և սոցիալիստական տնտեսական ինտեգրացիայի զարգացման հեռանկարները: ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ.—Մ. Մ. Մկրյան—Գաբրիել Սունդուկյան (Ծննդյան 150-ամյակի առթիվ): Է. Վ. Խոշորաբիա (Թբիլիսի)—Ակադեմիկոս Ի. Ա. Զավախիշվիլի (Ծննդյան 100-ամյակի առթիվ) (ոուսերեն): Գ. Խ. Սարգսյան—Թադևոս Ավդալբեգյանի հա-յագիտական ուսումնասիրությունները (Ծննդյան 90-ամյակի առթիվ): Բ. Հ. Հաբուրյունյան—«Գահնամակի» թվագրման հարցի շուրջը: Ա. Ն. Տեր-Ղևոնդյան—VIII—IX դդ. մահմեդական իրավունքը՝ վաղ միջնադարյան Հայաստանի ուսումնասիրման աղբյուր: ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.—Մ. Խ. Նալյան—Սունդուկյանի չափածոն: Վ. Վ. Ղազանչյան—Պրոֆեսոր Հայկ Գյուլիքեխյան (Ծննդյան 90-ամյակի առթիվ): Ռ. Ա. Խլիսանյան—Թումանյանի թառյակների լեզվական և տա-

ղաչափական առանձնահատկությունները: Ա. Ս. Համբարյան—Գյուղացիական հուղումներն Արեւելյան Հայաստանում 1895—1900 թթ.: Լ. Ա. Պողոսյան—Արմավիրի հայկական դաղթավայրի առևտրա-տնտեսական կյանքը (1839—1914 թթ.): Վ. Մ. Վարդանյան—Վասպուրականում գանձվող խարաջի և գլխահարկի մասին VII—IX դարերում: Ժ. Բ. Թոսունյան—Գրաբարի նախադրությունների դերը նախադասության անդամների արտահայտման մեջ: Ա. Յա. Կակովկին (Լենինգրադ)—Դրիգոր Լուսավորչի կերպարը հին ուսական արվեստի մի քանի հուշարձաններում (ռուսերեն): ԲԱՆԱՎԵՃԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Գ. Աբրահամյան—Աղբյուրագիտական վիճելի մի քանի հարցերի մասին: Հ. Մ. Դավթյան—Մի պարզարանում «Բաղդիրք հայոցի» 1698 թ. տպագրության վերաբերյալ: Ա. Ն. Մնացականյան—«Թուխ մանուկ» հուշարձանների մասին: ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Ա. Ավետիսյան—Հրաչյա Աճառյանի անտիպ նամակներից: Վ. Գ. Վարդանյան—Լեոյի նամակները Ալեքսանդր Մատուրյանին: ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ.—Ս. Հաբուրյունյան—Մանուկ Աբեղյան, Հայոց հին դրականության պատմություն: Յու. Բեսսմերտնի (Մոսկվա)—Ա. Պ. Կաթան, Բյուզանդական ավագանու սոցիալական կազմը XI—XII դդ.: Ա. Պ. Կաթան, Հայերը Բյուզանդական կայսրության ավագանու կազմում XI—XII դդ. (ռուսերեն): Կ. Քուլնարյովա (Լենինգրադ)—Տ. Ս. Խաչատրյան, Շիրակի հին մշակույթը (ռուսերեն): ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ.—Գ. Դավթյան, Վ. Բաբխուդարյան, Վ. Ոսկանյան—Հայ-ուսական հարաբերությունները ՀՍՍՀ ԴԱ պատմության ինստիտուտի ուսումնասիրություններում (ռուսերեն): Ա. Այվազյան—Օծուխի և Կուքիի հուշարձանները: Թ. Թուրսյան, Ֆ. Տեր-Մարտիրոսյան—Ուշ հելլենիստական ժամանակաշրջանի դամբարաններ էջմիածնի շրջանի Այդեշատ գյուղում: Ռոբերտ Խոստոն (ԱՄՆ)—Հայագիտական հրատարակություններ արտասահմանում (Մատենադարան, 1974): ԼՐԱՏՈՒ.—Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի բնդհանուր ժողովը: Հ. Սիմոնյան—Հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հրաչյա Աճառյանի ծննդյան 100-ամյակին: Թ. Երվանդյան—Հր. Աճառյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված գիտական նստաշրջան:

№ 3

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ.—Ս. Շ. Զուրաբյան—ՍՍՀՄ տասներորդ հնգամյակը և երկու սիստեմների տնտեսական մրցումը: Դ. Ա. Դավթյան—Հեղափոխական Ռուսաստանը և Անդրկովկասի ժողովուրդները (Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելու 150-ամյակի առթիվ) (ռուսերեն): Ն. Բ. Սարուխանյան—Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին և նախասովետական հայ պատմագրությունը: Դ. Ն. Սարգսյան—Հելլենիզմի գծերը հին Հայաստանի հոգևոր մշակույթի մեջ (ռուսերեն): Ս. Վ. Հաբուրյունյան—Ճշգրտումներ ուրարտական սեպագրերում: Թ. Հ. Խաչատրյան—Հայ-ուսական առևտրա-տնտեսական հարաբերությունների պատմությունը Մ. Գ. Զուկովի աշխատություններում (ռուսերեն): ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Ս. Շաբուրյան—Միսաք Մեծարենցի «Ծիածան» ժողովածուի ստեղծագործական պատմությունից: Ռ. Հ. Բադրալյան—Խոտրջուրի բարբառը: Ք. Ս. Տեր-Դավթյան—Հայ միջնադարյան վարք-հիշատակարաններ: Մ. Թ. Մանուկյան—Աշուղ Շիրինի երգերի մեղեդիները: Ս. Ա. Վարդանյան—Հայ միջնադարյան բժիշկները ուռուցքների և նրանց բուժման մասին: Բ. Գ. Թովաթյան (Սոչի)—Համշենահայերի տարազը XIX դարի վերջերին: Է. Լ. Դանիելյան—Պարթևական պետության պատմության որոշ դրվագներ Մովսես Խորենացու լուսաբանությամբ: Ա. Ա. Ստեփանյան (Լենինգրադ)—Հռանդեայի պայմանագիրը և Տրդատ Արշակունու թագադրությունը հոռմում (ռուսերեն): Ջ. Ս. Ֆանյան (Քիշինե)—Դրիգոր Զաքարյանը Մոլդավիայում (ռուսերեն): ԲԱՆԱՎԵՃԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ.—Մ. Ն. Հակոբյան—Նորից Ստեփան Ոսկանյանի մասին: Հ. Գ. Բախչինյան—Դիտողություններ Սայաթ-Նովայի Դավթարի վերաբերյալ: Ն. Մ. Տոկարսկի (Լենինգրադ)—Պետական էրմիտաժի հավաքածուների վիզդորտյան արժաթե թասը (ռուսերեն): ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ.—Պ. Շաբաբխանյան, Վ. Ավթանդիլյան—Ջոն Գրեյին, Դասական հայերենի անվանական վերջածանցները: Տ. Խորշիդյան—Վ. Հ. Փարթամյան, Հայ-անգլիական դրական առնչությունները: ՍՓՅՈՒՌԱՀԱՆՅ ԿՅԱՆՔ.—Ն. Վարդանյան—Մշակութային և հասարակական կյանքը Սփյուռքում (1975 թ. հուլիս-դեկտեմբեր): ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ.—Ս. Կրկյաշարյան—«էյրենե» կազմակերպության XIV գիտաժողովը Երևանում: Լ. Պետրոսյան—Միջին բրոնզեդարյան նոր հուշարձաններ: Ս. Ավդալբեգյան—«Պատմություն համասփիւռ ծաղկին»: Ա. Մանուշարյան—Բազմախորան հորինվածքով երկու նորահայտ հուշարձան (ռուսերեն): Ս. Նսայան, Ա. Քալանթարյան—Ուշ ուրարտական թաղում Օշականի դամբարանադաշտում (ռուսերեն): Հ. Ազիզյան—Նամակ խմբագրությանը:

СОДЕРЖАНИЕ ПРЕДЫДУЩИХ НОМЕРОВ
«ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ЖУРНАЛА» ЗА 1976 ГОД

№ 1

В СВЕТЕ РЕШЕНИЙ XXV СЪЕЗДА КПСС.—М. А. Аракелян—Борьба КПСС за мир и социальный прогресс. М. А. Адонц—Народное хозяйство Армянской ССР в десятой пятилетке. СТАТЬИ.—Г. А. Саргсян—Литературоведческое наследие Ал. Мясникяна. Э. Б. Агаян—Рачья Ачарян. А. С. Гарибян—Роль и значение морфологической классификации армянских диалектов Р. Ачаряна в развитии армянской диалектологии (на русском языке). С. Т. Еремян—Раздел царства Великой Армении в 244—253 гг. между сасанидским Ираном и Римской империей. Г. Б. Джаукян—Гипотеза о древнеанатолийском происхождении хайасского языка. Х. А. Мушегян—Основные группы монет, распространенных в древней и средневековой Армении. М. С. Даниелян—Исторический материализм как общесоциологическая теория (на русском языке). О. Х. Халпахчян (Москва)—Традиции и новаторство в архитектуре малых форм Советской Армении (на русском языке). СООБЩЕНИЯ.—А. Е. Хачатрян—Принципы диалектологических исследований Ачаряна (фонетика). З. А. Оганян—Общность поэзии А. Блока и В. Тарьяна (на русском языке). А. А. Саинян—Каменный свод античной эпохи в Гарни. С. Г. Петросян—Союз присеванских племен на северо-востоке Армянского нагорья (VI—V вв. до н. э.). К. О. Сукиасян—«Мученичество Андреаса Агулеци» и его автор. Э. Л. Даниелян—Племя мардов в древней Армении (V в. до н. э.—I в. н. э.). С. Г. Деведжян—Лорибердская колесница эпохи поздней бронзы. Я. Р. Дашкевич (Львов)—Первый армянский книгопечатник на Украине Ованнес Карматанянц (на русском языке). Н. Г. Енгибарян—К интерпретации одного отрывка Звартноцской урартской надписи (на русском языке). С. Б. Арутюнян—Мифологический образ солнца в загадке о лампаде (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.—Л. О. Бабаян—Смбат Спарпет и вопрос авторства «Летописи». В. Д. Аракелян—Классический и послеклассический грабар. РЕЦЕНЗИИ.—А. Газинян—Нерсес Мокаци. Стихотворения, предисловие и комментарии А. Г. Долуханян. А. Каждан, Р. Бартикян—Послания константинопольского патриарха Николая I, греческий текст и английский перевод Р. Дж. Х. Дженкинза и Л. Дж. Вестеринка (на русском языке). ИНФОРМАЦИЯ.—Ц. Агаян—XIV международный конгресс исторических наук. А. Шагинян—Визиты Вайоц-дзора. А. Каковкин (Ленинград)—Картина В. Суренинца в Эрмитаже (на русском языке). ХРОНИКА.—А. Симонян—Годичное общее собрание Академии наук Армянской ССР.

№ 2

В СВЕТЕ РЕШЕНИЙ XXV СЪЕЗДА КПСС.—Г. Р. Симонян—XXV съезд и дальнейшее укрепление дружбы народов Советского Союза. К. А. Манукян—XXV съезд КПСС и перспективы развития социалистической экономической интеграции. СТАТЬИ.—М. М. Мкрян—Габриэл Сундукян (К 150-летию со дня рождения). Э. В. Хоштарян (Тбилиси)—Академик Н. А. Джавахишвили (К 100-летию со дня рождения) (на русском языке). Г. Х. Саркисян—Арменоведческие исследования Талеоса Авдалбекяна (К 90-летию со дня рождения). Б. А. Арутюнян—К вопросу о датировке «Гайнамака». А. Н. Тер-Гевондян—Мусульманское право VIII—IX вв. как источник для изучения раннесредневековой Армении. СООБЩЕНИЯ.—М. Х. Нарян—Поэзия Сундукяна. В. В. Казанчян—Профессор Гайк Гюликевхян (К 90-летию со дня рождения). Р. А. Ишханян—Особенности языка и стихосложения четверостиший Туманяна. А. С. Амбарян—Крестьянские волнения в Восточной Армении в 1895—1900 гг. Л. А. Погосян—Торгово-экономическая жизнь армянского поселения в Армавире (1839—1914 гг.). В. М. Варданян—О харадже и подушной подати в Васпуракане в VII—IX вв. Ж. Б. Тосунян—Роль предложных слов древнеармянского языка в образовании членов предложения. А. Я. Каковкин (Ленинград)—Образ Григория Армянского на некоторых памятниках древнерусского искусства (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.—А. Г. Абрамян—О некоторых спорных вопросах источниковедения. А. М. Давтян—Замечание об издании «Армянского словаря» 1698 г. А. Ш. Мнацаканян—О памятниках, называемых «Թորի Մանկի». ПУБЛИКАЦИИ.—А. А. Аветисян—

Из неопубликованных писем Рачьи Ачаряна. В. Г. Варданян—Письма Лео Александру Цатуряну. РЕЦЕНЗИИ.—С. Арутюнян—Манук Абебян, История древнеармянской литературы. Ю. Бессмертный (Москва)—А. П. Каждан, Социальный состав господствующего класса Византии XI—XII вв., А. П. Каждан, Армяне в составе господствующего класса Византийской империи в XI—XII вв. (на русском языке). К. Кушнарева (Ленинград)—Т. С. Хачатрян, Древняя культура Ширака (на русском языке). ИНФОРМАЦИЯ.—Г. Галоян, В. Бархударян, В. Восканян—Армяно-русские отношения в исследованиях Института истории АН АрмССР (на русском языке). А. Айвазян—Памятники Оюпа и Куки Р. Торосян, Ф. Тер-Мартirosян—Могильники позднего эллинистического периода в селе Айгешат Эчмиадзинского района. Роберт Томсон (США)—Арменоведческие издания за рубежом (Библиография, 1974). ХРОНИКА.—Общее собрание Академии наук Армении. А. Симонян—Торжественное заседание, посвященное столетию со дня рождения Рачьи Ачаряна. Р. Ервандян—Научная сессия, посвященная столетию со дня рождения Р. Ачаряна.

№ 3

СТАТЬИ.—С. Ш. Зурабян—Десятая пятилетка и экономическое соревнование двух систем. Г. А. Галоян—Революционная Россия и народы Закавказья (К 150-летию присоединения Армении к России) (на русском языке). Н. Б. Саруханян—Присоединение Восточной Армении к России и досоветская армянская историография. Г. Х. Саркисян—Черты эллинизма в духовной культуре древней Армении (на русском языке). Н. В. Арутюнян—Уточнения в урартской клинописи. Р. Г. Хачатрян—История русско-армянских торгово-экономических отношений в трудах М. Д. Чулкова (на русском языке). СООБЩЕНИЯ.—А. С. Шарурян—Из творческой истории сборника Мисака Мецаренца «Радуга». Р. А. Баграмян—Хотрджурский диалект. К. С. Тер-Давтян—Средневековые армянские жития—памятные записи. М. Т. Манукян—Мелодии песен ашуга Ширини. С. А. Варданян—Средневековые армянские врачи об опухолях и их лечении. Б. Г. Торлакьян (Сочи)—Национальный костюм амшенских армян в конце XIX века. Э. Л. Даниелян—Некоторые эпизоды истории Парфянского государства в освещении Мовсеса Хоренаци. А. А. Степанян (Ленинград)—Рандейский договор и коронация Тиридата Аршакида в Риме (на русском языке). Дж. С. Фаньян (Кишинев)—Григор Захарян в Молдавии (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ.—М. Н. Акопян—Снова о Степане Восканяне. Г. Г. Бахчинян—Замечания о Давтаре Саят-Новы. Н. М. Токарский (Ленинград)—Серебряная чаша из Вильгорта в собраниях Государственного Эрмитажа (на русском языке). РЕЦЕНЗИИ.—П. Шарабханян, В. Автандилян—Джон А. К. Греппин. Именные суффиксы в классическом армянском языке. Т. Хоршидян—В. А. Партамян, Армяно-английские литературные связи. ЖИЗНЬ ЗАРУБЕЖНЫХ АРМЯН.—Н. Варданян—Культурная и общественная жизнь зарубежных армян (1975, июль—декабрь). ИНФОРМАЦИЯ.—С. Кряшарян—XIV конференция организации «Эйрене» в Ереване. Л. Петросян—Новые памятники эпохи средней бронзы. С. Авдалбегян—«История цветка намаспюр». А. Манучарян—Два новооткрытых памятника многоапсидной композиции (на русском языке). С. Есаян, А. Калантарян—Позднеурартское погребение Ошаканского могильника (на русском языке). Г. Азизян—Письмо в редакцию.